

Změna jako „transience“ / Transience jako změna

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2012](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2012](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 17. 6. 2012
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 17. 6. 2012

Změna jako „transience“ / Transience jako změna

O „čisté“ („ryzí“) transienci v ontologickém smyslu lze mluvit jen u primordiálních událostí, které ještě neustavily svůj „subjekt“ (= které se ještě neustavily jakožto subjekt). Všude tam, kde už byl ustaven subjekt (= kde se událost změnila v subjekt, kde se konstituovala jako subjekt), už musíme předpokládat jednak akce a aktivitu, a to už znamená transgresi. Ovšem samo ustavení události jakožto subjektu zase předpokládá nejen aktivitu, ale reakce a tedy reaktivitu, neboť událost, která se ještě nemohla ustavit jako subjekt, zůstává nutně událostí primordiální, která se děje jenom tak, že vykoná ve svém průběhu své bytí a skončí (záleží pak pouze na reaktivitě jiných událostí, zda „po“ ní zůstane nějaká stopa či „relikt“, který pak ovšem bude výkonem té jiné události, následkem její reakce). V tomto smyslu není transience (event. tranitivnost) totožná se setrvačností, alespoň nikoli v tom smyslu, jak bylo v tradiční metafyzice chápáno „trvání“, totiž jako neměnnost. Událost (rozumí se „pravá“) totiž netrvá žádnou pouhou setrvačností, nýbrž musí aktivně vykonávat své bytí. Událost, která pouze (a výhradně) vykonává své bytí, zůstává jen virtuální událostí; teprve když „vykročí“ z této své uzavřenosti a aktivně se vztáhne k nějaké jiné, tj. vnější události, může se díky tomuto vykročení či překročení mezí svého vlastního (vlastněného či spíše stále znovu přivlastňovaného) bytí, k sobě samé opět vrátit (a v rámci tohoto návratu z provedené akce) k sobě a tím jakoby upevnit a potvrdit – a možná zase ještě událostně posunout – svou změnu, totiž přechod z pouhé virtuality do tzv. „reality“, „reálnosti“ (jak o tom – nikoli neproblematicky – hovoří resp. jak to označují – teoretici fyzikové). – Ve srovnání s touto změnou je třeba vytyčit hlavní rozdíly oproti jiné změně, jíž je „přechod“ od ne-bytí do bytí události. Tento „přechod“ nemůže ovšem vykonávat událost sama, a to především proto, že se ještě nestala schopno jakéhokoli svého vlastního výkonu, tedy ani výkonu svého bytí, nýbrž stále ještě zůstává ve svém „ne-bytí“, jež není schopno akce. Proto tu vzniká ten velký problém, odkud se vůbec může vzít a odkud se tedy bere sám start události, tj. její „počátek“, který už může být „započítán“ k ní samé. Tento start tedy nemůže být chápán jako součást ani složka její v té době ještě nezahájené transience.

(Písek, 120617-1.)